

An aerial photograph showing a large area of deforestation. The ground is covered in dark brown soil with deep, parallel tracks from heavy machinery. In the lower-left quadrant, a yellow bulldozer is visible, moving through the cleared area. To its right, a large fire is burning, with bright orange and yellow flames rising into the air. The background shows a dense forest of green trees, partially obscured by the cleared area. The overall scene depicts the environmental impact of large-scale land clearing.

**איך ענקית המזון JBS הורסת את האמזונס
ושותפה להפרות זכויות אדם
בעידן משבר האקלים**

דו"ח גרינפיס ישראל, 2020

GREENPEACE
ISRAEL

**איך ענקית המזון JBS הורסת את האמזונס
ושותפה להפרות זכויות אדם
בעידן משבר האקלים**

© גרינפיס ישראל 2020

תמונת שער: כריסטיאן ברגה, גרינפיס

תוכן עניינים

4.....	תקציר
6.....	חלק ראשון. האמזונס: פלא טבע ומרכיב חיוני לאקלים כדור הארץ המתקרב לנקודת האל-חזוראל-חזור.
12.....	חלק שני: איך ענקית המזון JBS הורסת את האמזונס ומנציחה עבודת מודרנית
17.....	דרישות

תקציר

אנו נמצאים בעיצומה של תקופה חסרת יציבות ובה משתוללים שורה של משברים – בריאותי, כלכלי, חברתי, אקלימי ובעולם החי והצומח. הניצול הדורסני של משאבי הטבע עובר כחוט השני בין המשברים כשאחד הביטויים המשמעותיים לכך זהו הפיתוח והרחבת החקלאות התעשייתית עבור גידול בקר וסויה על חשבון יערות העד של דרום אמריקה, בראשם האמזונס הבריזילאי והצ'אקו הארגנטינאי.

יערות דרום אמריקה ובראשם האמזונס, נמצאים תחת מתקפה חסרת תקדים¹ הפוגעת בתפקיד החיוני שלהם לאקלים כקולטי גזי חממה ובית לעשרות אלפי מינים של צמחים ובעלי חיים. ממשל נשיא ברזיל בולסונרו משרת את תעשיית הבשר העולמית שגובה חיים: היא מגבירה את החשיפה של אוכלוסיות הילידים לקורונה, כשהמוגנות והיכולת שלהם להתגונן מפניה נמוכים מהממוצע; וכמו כן בתי מטבחיים ברחבי העולם ובברזיל בפרט הפכו למוקדי התפרצות של הנגיף.²

בשנת 2019 הרס היערות עמד על 10,129 קמ"ר - הערך הגבוה ביותר מזה למעלה מעשור - ולמרבה הצער שנת 2020 בדרך לשבור את השיא הזה.³ ביוני 2020 נצפה המספר הגבוה ביותר של שריפות ביערות הגשם של האמזונס בברזיל, בכל חודש ב-13 השנים האחרונות.

להמשך המגמות הנוכחיות תהיה השפעה כבירה על האקלים, על המגוון הביולוגי ועל הבריאות שלנו. האמזונס עלול להגיע לנקודת האל-חזר-אל-חזור תוך עשרים שנה ולהפוך מיער גשם שוקק לסוואנה יבשה, בתהליך שיגרום לשחרור מיליארדי טון של פחמן דו-חמצני לאטמוספירה⁴ ויפגע אנושות ביכולת האמזונס לווסת את האקלים. המשך ההרס הזה גם יחשוף אוכלוסיות אנושיות הולכות וגדלות למאגרים מסוכנים של נגיפים⁵ שעלולים להתפרץ ולהסב נזק בריאותי משמעותי.

תאגיד המזון הענק JBS הוא שחקן מוביל בהרס האמזונס. ברמה הגלובלית, תאגיד JBS הוא מפלצת של תעשיית הבשר הכה הרסנית.⁶ הפעילות שלה מייצרת בשנה כחצי מפליטות גזי החממה [השנתיות?] של ענקי הדלקים הפוסילים כמו אקסון מוביל, של או בי-פי, עם אחריות לפליטה של 280 מיליון טון גזי חממה ב-2015, בערך פי ארבע ממדינת ישראל וקרוב לאחוז מסך הפליטות הגלובליות [בשנה?].⁷

תאגיד JBS משווק לישראל כמויות עתק של בקר באמצעות שורה של יבואנים. חשפנו בעבר איך שופרסל שותפים להרס יערות הצ'אקו והאמזונס דרך ייבוא מהתאגידים הדרום אמריקאים קרסוד ומינרבה. כעת אנו חושפים את הקשר הישראלי לאסון המתחולל באמזונס דרך תאגיד JBS.

תאגיד JBS צבר את הונו בעזרת קשרים הדוקים עם ממשל ברזיל.⁸ התאגיד שותף להרס האמזונס על ידי כך שהוא רוכש בקר מאין ספור ספקים שמגדלים עדרי בקר בשמורות טבע ועל אדמות המיועדות לילידים, ומעסיקים עובדים בתנאי עבדות מודרנית.^{9,10} בעת האחרונה, בשל תנאי העסקה ותברואה ירודים, בתי מטבחיים הפכו למוקדי התפרצות נגיפים, בין השאר לקורונה ולסלמונלה.^{11,12} בדו"ח הנוכחי

¹ <https://www.greenpeace.org/international/publication/22247/countdown-extinction-report-deforestation-commodities-soya-palm-oil/>

² <https://www.france24.com/en/20200524-covid-19-how-the-meat-industry-became-a-global-health-liability>

³ National Institute for Space Research (INPE) <http://terrabrasilis.dpi.inpe.br/>

⁴ <https://www.nature.com/articles/d41586-020-00508-4>

⁵ <https://uneearthed.greenpeace.org/2020/04/24/deforestation-amazon-next-pandemic-covid-coronavirus>

⁶ JBS (2020) p16

⁷: GRAIN & ITAP (2018).

⁸ Wasley A et al (2019b)

⁹ Amnesty International UK (2020), Earthsight (2019)

¹⁰ Gross AS & Aranha A (2017), Wasley A et al (2019b)

¹¹ Mano A (2020)

אנו חושפים את ממדי הפגיעה של JBS נגד הסביבה, נגד זכויות האדם ואת הקשרים העסקיים של החברה עם יבואנים ישראלים (בראשם שילה ובלדי).

הפגיעה של תאגיד JBS בזכויות האדם ובסביבה והשחיתות שלו הן מקרה בוחן, אולי מזעזע, אך לא יחיד, של מערכת חולה. מערך אספקת הבשר בעולם בנוי בדיוק על המודל הזה של JBS על כל מרכיביו. אם אנחנו רוצים לשמור על העולם שלנו, על בעלי החיים, הצמחים, האקלים וכמובן על אנשים שכמונו קמים בבוקר ורוצים להיות חופשיים ולא לעבוד בתנאי עבדות, אנחנו צריכים לשנות לעומק את המערך הזה, לבסס את התזונה שלנו על מזון מן הצומח ולהפסיק את הסחר עם אותן חברות פושעות.

השוק הישראלי, לצד שווקים נוספים בעולם, שותף להרס יער האמזונס. בעידן של התמוטטות עולם החי והחרפת משבר האקלים, אנחנו חייבים להתנגד למאמצים של בולסונרו לפגוע ביערות ולהפסיק להיות שותפים להרס האמזונס באמצעות צריכת בקר.

המטרה של גרינפיס היא להביא להפסקת רכש של בקר שכרוך בהרס האמזונס ויערות בכלל. הארגון עושה זאת על ידי חשיפה של ממדי האסון ושל הגורמים שעומדים מאחוריו. בכל העולם גרינפיס ושותפיו לוחצים על יבואני הבשר ועל הממשלות להפסיק רכש של בקר שמעודד את הרס היערות. על כן אנו דורשים משר החקלאות אלון שוסטר לאסור על ייבוא בשר שפוגע ביערות, ומבקשים מהיבואנים להפסיק כל קשר עסקי עם חברת **JBS**.

---

¹² Wasley A et al (2019a)

חלק ראשון. האמזונס: פלא טבע ומרכיב חיוני לאקלים כדור הארץ המתקרב לנקודת האל-חזוראל-חזור

האמזונס: פלא טבע ומרכיב חיוני לאקלים כדור הארץ

אגן האמזונס מכסה שטח של קרוב ל-6.5 מיליון קמ"ר המשתרע על פני תשע מדינות בדרום אמריקה (כ-5% מפני כדור הארץ). האמזונס נחשב ל"שטח הגדול והמגוון ביותר מבין שטחי יערות הפרא הטרופיים"¹³, עם קרוב ל-40,000 זני צמחים, 424 זני יונקים, 1,300 זני ציפורים, 371 זני זוחלים ו-427 זנים אמפיביים.¹⁴ בנוסף, ישנם זנים רבים החיים באמזונס שטרם התגלו ולא תוארו. פרויקט מחקר שנערך על ידי ארגון שימור הסביבה הבינלאומי WWF בין השנים 1999 ל-2009 גילה מספר רב של זנים חדשים באמזונס: 897 צמחים, 384 דגים, 261 אמפיביים, 92 זוחלים, 61 ציפורים ו-67 יונקים.¹⁵ מה שאנחנו מכירים מעולם החי והצומח באמזונס הוא קצה הקרחון.

למגוון ביולוגי במימדים כאלה יש ערך עצום מבחינה אקולוגית, אסתטית, כלכלית ובריאותית. מחקר אשר תיעד את השימוש בצמחים רפואיים בעמק גוראנה בצפון מערב מדינת מאטו גרוסו בברזיל גילה כי נעשה שימוש ב-332 זני צמחים לצרכים רפואיים. בין הצמחים הרפואיים שדווחו נמנים *Pfaffia glomerata*, המטפל בדלקות ובריפוי פצעים; וכן *Aristolochia cymbifera*, אשר מרפא אף הוא פצעים

¹³ Da Silva et al (2005) The Fate of the Amazonian Areas of Endemism. Conservation Biology 19, 689–694. June 2005, https://www.academia.edu/6788678/The_fate_of_the_Amazonian_areas_of_endemism

¹⁴ Mittermeier, R. A. et al. Wilderness and biodiversity conservation. PNAS USA 100, 10309–10313 (2003). doi: 10.1073/pnas.1732458100. .

¹⁵ WWF (2010) Amazônia Viva: uma década de descobertas, World Wide Fund For Nature 1999-2009, Oct 2010 <https://www.wwf.org.br/informacoes/biblioteca/?26345/Amazonia-Viva-uma-decada-de-descobertas-1999-2009>

(בין יתר השימושים הרבים שלו).¹⁶ צמחים רפואיים אחרים מהאמזונס הברזילאי הם *Carapa guianensis* Aubl, הקרויים בעגה המקומית 'crabwood', ולהם תכונות אנטי דלקתיות.¹⁷

האמזונס מוכר גם כמרכיב מרכזי במערכת האקלים העולמית. יערות האמזונס אוגרים בין 80 ל-120 מיליארד טונות (Gt) של פחמן דו-חמצני,¹⁸ כמות השווה ל-13 שנים של פליטות גזי חממה מדלק מאובנים (גז, נפט ופחם).¹⁹ כל דונם שטח באגן האמזונס מכיל כ-15 טון פחמן דו-חמצני בעצים חיים (כלומר ביומסה).²⁰ בירוא היערות באזור האמזונס לבדו מהווה למעלה מ-8% מכלל פליטת הפחמן דו-חמצני שקשורה לשימוש בקרקע.^{21;22} מספר זה לא כולל את גזי החממה שנפלטים כתוצאה מצמצום היערות הנובע מחטיבת עצים סלקטיבית, מחלוקה, משריפות וכדומה.²³

¹⁶ Bieski, I.G.C. et al. Ethnobotanical study of medicinal plants by population of Valley of Juruena Region, Legal Amazon, Mato Grosso, Brazil. *J. Ethnopharmacology* 173, 383-423 (2015).

¹⁷ Luz TR, Leite JA, Bezerra SA, de Mesquita LS, Ribeiro EC, De Mesquita JW, Silveira DP, Brito MC, Vilanova CM, do Amaral FM, Coutinho DF. Pharmacognostic evaluation of *Carapa guianensis* Aubl. leaves: A medicinal plant native from Brazilian Amazon. *Phcog Res* 11, 333-338 (2019).

¹⁸ Saatchi, S.S., Houghton R.A., Dos Santos Alvala, R.C., Soares, J.V. & Yu, Y. 2007. Distribution of aboveground live biomass in the Amazon Basin. *Global Change Biology* 13: 816–837 and Malhi, Y., Roberts, R., Betts, R.A., Killeen, T.J., Li, W., & Nobre, C.A. 2008. Climate change, deforestation, and the fate of the Amazon. *Science* 319: 169-172.

¹⁹ Quéré et al (2018) Global Carbon Budget 2017. *Earth System Science Data* 10, 405–448. <https://doi.org/10.5194/essd-10-405-2018>

²⁰ Saatchi, S.S., Houghton R.A., Dos Santos Alvala, R.C., Soares, J.V. & Yu, Y. 2007. Distribution of aboveground live biomass in the Amazon Basin. *Global Change Biology* 13: 816–837

²¹ NPE (2019) Monitoramento da Floresta Amazônica Brasileira por Satélite ('PRODES'), Instituto Nacional de Pesquisas Espaciais (INPE), accessed Feb 2019 <http://www.obt.inpe.br/OBT/assuntos/programas/amazonia/prodes>

²² Quéré et al (2018) Global Carbon Budget 2017. *Earth System Science Data* 10, 405–448. <https://doi.org/10.5194/essd-10-405-2018>

²³ <https://www.nature.com/articles/s41467-017-02771-y>

הרס האמזונס במגמת זינוק

מצב האמזונס מתדרדר. מראשית ההיסטוריה עד ימינו, כ-719,832 קמ"ר של יער (כ-720 מיליון דונם) נכרת. זהו שטח הדומה בהיקפו לשטחה של טורקיה והוא מהווה כ-18.9% מכיסוי היער המקורי. מתוך סך זה כ-300,000 קמ"ר נכרתו רק ב-20 השנים האחרונות.²⁴ אם חשבנו שזה לוקח זמן להרוס יער כל כך גדול, בואו נזכור: תוך עשרים שנה בלבד, הרסנו 8% מהאמזונס!

גרינפיס החלו להיות פעילים באמזונס בשנות התשעים. בשנות האלפיים החקירות המקיפות של גרינפיס ברזיל חשפו איך תאגידי הבקר והסויה הורסים את האמזונס. התהודה בעקבות הדו"ח "לשחוט את האמזונס" שפורסם בשנת 2009 הוביל להסכם על בקר שנחתם על ידי ארבעת מגדלי הבקר העיקריים במדינה: ברטין (שנרכש מאוחר יותר על ידי JBS), JBS, מרפריג ומינרבה. עבודת גרינפיס הייתה חלק ממגמה מעודדת באותן שנים בהם נעשו מאמצים לצמצם את הרס האמזונס, ואכן בין השנים 2004-2014 חלה ירידה בהיקף של 70% בהרס היער.²⁵ עם זאת, בשנים האחרונות המגמה בדיוק הפוכה וחל זינוק בהרס היערות. בשנת 2019 הרס היערות עמד על 10,129 קמ"ר - הערך הגבוה ביותר מזה למעלה מעשור - ולמרבה הצער שנת 2020 בדרך לשבור את השיא הזה.²⁶ ביוני 2020 נצפה המספר הגבוה ביותר של שריפות ביערות הגשם של האמזונס בברזיל, בכל חודש ב-13 השנים האחרונות. מוקדי שריפה זוהו ביערות הגשם של האמזונס, ושטח בן 72,501 קמ"ר נשרף,²⁷ מתוכם 3,073 מוקדי שריפה (6.56% מסך מוקדי השריפה) ב-166 אזורי ילידים.

הסיבה העיקרית לברוא היערות באמזונס בפרט ובדרום אמריקה בכלל היא תעשיית משק החי וגידול המזון הנדרש לה. החקלאות התעשייתית אחראית לכשני שלישים מהרס היערות בדרום אמריקה, כשגידול בקר הוא הגורם המרכזי לכך, ומהווה 80% מהסיבה להרס.²⁸

הפגיעה של ממשל בולסונרו באמזונס

הנשיא הברזילאי ז'איר בולסונרו נבחר לשלטון בינואר 2019 ומעודד כריתת יערות, הן על אדמות פרטיות והן על אדמות מדינה – בניגוד לתקנות היערות ולמורטוריום על סויה שאוסר על הרס יערות לטובת גידול סויה. ממשל בולסונרו אף פירק שורה של חוקים ומנגנונים שנועדו לעצור כריתה בלתי חוקית באדמות של ילידים.²⁹

לתעשיית הבקר העולמית ישנה דרישה הולכת וגוברת לסויה המשמשת להזנת חיות משק. הדבר מוביל לשימוש מוגבר בחומרי הדברה כימיקאליים, בראשם קוטלי עשבים שמרוססים על יבולים מהונדסים גנטית, שהשימוש בהם גדל ב-250% מכניסתם לשוק לפני יותר מעשרים שנה.³⁰ בשנים האחרונות ובמיוחד תחת ממשל בולסונרו נרשם שיא באישור של חומרי הדברה כימיים חדשים³¹ כחלק ממאמץ הנשיא הברזילאי להפחית מהרגולציה הסביבתית.

²⁴ INPE

²⁵ Butler, Rhett A. "Calculating Deforestation Figures for the Amazon". rainforests.mongabay.com, sourced from INPE and FAO figures. See also: Nobre et al (2016) Land-use and climate change risks in the Amazon and the need of a novel sustainable development paradigm, PNAS, September 27, 2016, vol. 113, no. 39, 10759–10768

²⁶ National Institute for Space Research (INPE) <http://terrabrasilis.dpi.inpe.br/>

²⁷ INPE. Banco de Dados de queimadas. <http://queimadas.dgi.inpe.br/queimadas/bdqueimadas>

²⁸ <https://globalforestatlas.yale.edu/amazon/land-use/cattle-ranching#:~:targetText=Cattle%20ranching%20is%20the%20largest,quarter%20of%20the%20global%20market>

²⁹ Universidade Federal de Minas Gerais (2020)

³⁰ FAOSTAT website 'Pesticides indicators'.

³¹ Clarke JS (2019).

בולסונרו מעודד את הרחבת הרס האמזונס גם בצורה ישירה יותר. הוא נתן אישור ליותר ממאה חוות שהוקמו בניגוד לחוק על אדמות ילידים בתוך האמזונס, מה שהגדיל משמעותית את שטח אדמות הילידים שמוחזק על ידי חוות ל-2.500 קמ"ר.³² מגפת הקורונה מנוצלת על ידי הנשיא וממשלתו על מנת להחריף את המתקפה על הסביבה ועל הילידים³³

בסוגיית תנאי העבודה והעבודות המודרנית, בה נדון בהקשר של חברת JBS, חלה החמרה משמעותית בעידן בולסונרו, ולו בשל התחושה של בעלי החוות שהנשיא הברזילאי עומד לצידם, לא מגן על העובדים ומרשה להם הכל, כפי שהעיד מתאם העובדים הכפריים במדינת מינס ג'ראיס.³⁴

באוגוסט 2019 הנשיא בולסונרו אסר על שינוי החוקים שמגדירים עבודות ולעג על קנס שהוטל של מעביד שלא סיפק שירותים לעובדיו: "אתם לא יכולים להשתין תחת העצים?" שאל הנשיא. זה קרה שבוע אחרי שהמשטרה חילצה 20 אנשים שהוכרחו לעבוד בתנאים מחפירים מחמש בבוקר עד חמש בערב וישנו תחת עצים.³⁵

קיימות ראיות מוצקות לכך שממשל בולסונרו מתכוון לעשות שימוש במשבר הקורונה על מנת לנגוס בחוקים להגנה על היערות ולעודד את הרס האמזונס. הקלטה ממפגש בינמשרדי חושפת את ריקארדו סאלס, השר "להגנת" הסביבה, קורא לנצל את העובדה שתשומת הלב התקשורתית מופנת למגיפת הקורונה על מנת להחליש עוד יותר את הרגולציה הסביבתית.³⁶ בולסונרו העלה בפרלמנט הברזילאי הצעה לתמוך בחוק שיכשיר פלישה לשמורות טבע מוגנות – לצורך פיתוח חקלאי או כריית מינרלים – אף שהזכויות על האדמות שייכות לקהילות הילידיות³⁷ והן נלקחו מהם באופן בלתי חוקי עד שנת 2018.

האיום על הילידים

ברזיל היא אחת מיצרניות הבקר והסויה הגדולות בעולם. הממשל הנוכחי בראשות בולסונרו רואה במגפת הקורונה הזדמנות להסיר את ההגנות על האמזונס ועל אוכלוסיות הילידים החיים בו.³⁸ מגמות שריפת היערות השנה צפויות להיות חמורות בהרבה משנת 2019.

אוכלוסיות הילידים באמזונס, שומרי היער, נתונות למתקפה של ממשל בולסונרו המעודד אלימות בקרב החוואים מגדלי הבקר שמציתים אדמות מוגנות של הילידים: בין ה-1 בינואר ל-30 ביוני השנה נרשמו 914 שריפות בשטחים מוגנים ששייכים לילידים, זאת עוד לפני שעונת השריפות באמת החלה. [המשפט הופיע לפני כמה פסקאות].

³² Fonseca B & Oliveira R (2020)

³³ Jordan L & Athayde AT (2020)

³⁴ Since the Bolsonaro government began, working conditions in the fields have worsened. The employer thinks that because he has elected a president who defends only the entrepreneur, anything goes.'

Jorge Ferreira dos Santos, coordinator of the Rural Employees of the State of Minas Gerais (Adere-MG)

Camargos D (2020)

³⁵ Escravo, Nem Pensar! (2020)

³⁶ <https://www.reuters.com/article/us-brazil-politics-environment/brazil-minister-calls-for-environmental-deregulation-while-public-distracted-by-covid-idUSKBN22Y30Y>

³⁷ <https://twitter.com/jairbolsonaro/status/1258022749651505152>

³⁸ <https://uk.reuters.com/article/us-brazil-politics-environment/brazil-minister-calls-for-environmental-deregulation-while-public-distracted-by-covid-idUKKBN22Y30Y>

שריפות הן רק חלק מהאלימות וההתעמרות נגד שומרי היער: בחודשים הראשונים של שנת 2020 שני מנהיגי ילידים נרצחו: ארי אורו או וואו וואו, מקבוצת הילידים אורו או וואו וואו במדינת רונדוניה הברזילאית; וזזיקו גואג'רה ממדינת מרנהו. סיכום נתונים מוקדמים של קונסליו אינדיגניסטיה מיסיונריו (המועצה המיסיונרית האינדיאנית הקרויה בשם סימי) העלה כי עד לספטמבר 2019 היו 160 מקרי פלישה, ניצול לא חוקי של משאבי טבע ומגוון נזקים שנגרמו לקרקעות ילידים בברזיל.³⁹

כאמור משבר הקורונה מחליש את הקהילות הילידיות עוד יותר. שיעורי התמותה מהקורונה בקרב אוכלוסיות הילידים בברזיל גבוהים ב-150% מהמוצע הברזילאי, לפי מחקר של איגוד ארגוני הילידים מהאמזונס (COIAB).⁴⁰ בתאריך 8 ליולי נרשמו 12,048 חולים ו-446 מקרי מוות בקרב 122 קבוצות שונות.⁴¹

בולסונרו מפקיר את קהילות הילידים והוא הטיל וטו על חלקים הכרחיים בהצעת חוק⁴² שנועדה לסייע לילידים להתמודד עם משבר הקורונה. גרינפיס ברזיל נטל חלק מרכזי במבצע שהביא עשרות טון של ציוד רפואי לשבטים, ומטוסו התייעוד של גרינפיס הגיע למקומות נידחים באמזונס כדי לספק מזון, בדיקות, מסכות, מערכות הנשמה וציוד רפואי נוסף.

האמזונס על סף נקודת האל-חזור

להרס האמזונס יש השלכות אקלימיות אזוריות וגלובליות. צמצום שטחי היער מוביל לירידה בכמות אדי מים ובמשקעים,⁴³ וכתוצאה מכך הצמחיה שתלויה בהם מתחילה להשתנות. לצמחיה יבשה יותר ישנה יכולת קטנה יותר להחזיר לחות לאטמוספירה.⁴⁴ אם הצמחיה יבשה יותר, היא תהפוך פגיעה יותר גם לשריפות, מה שיוביל להרס רב עוד יותר. הקרקע בשטחים שבוראו או נשרפו אינה יכולה לשמר מי גשם בצורה טובה כפי שניתן לעשות כאשר ישנה תכסית שופעת של צמחיה.

בעשרים שנים האחרונות מתרבות העדויות על כך שהעונה היבשה מתארכת וכמות המשקעים צנחה ברבע באזורים מסויימים.⁴⁵ התגברות הבצורות באמזונס באותה תקופה עלולה להוות סימן ל"נקודת האל-חזור האקולוגית".⁴⁶ מחקרים אחרים חושפים שיעור תמותה גבוה יותר בקרב עצים הזקוקים לרטיבות, ואילו עצים יבשים הופכים לשכיחים יותר.⁴⁷ מחקר שבוצע על ידי נאס"א מראה כי "במהלך 20

³⁹ <https://cimi.org.br/wp-content/uploads/2019/09/relatorio-violencia-contra-os-povos-indigenas-brasil-2018.pdf>

⁴⁰ <https://ipam.org.br/mortalidade-de-indigenas-por-covid-19-na-amazonia-e-maior-do-que-medias-nacional-e-regional/>

⁴¹ <http://emergenciaindigena.apib.info/en/dados-covid-19/>

⁴² <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-brazil-indigenous/brazils-bolsonaro-vetoes-plans-to-offer-covid-19-support-to-indigenous-people-idUSKBN2492XX>

⁴³ JPL (2019) Human Activities Are Drying Out the Amazon: NASA Study, NASA/JPL. Nov 5 2019

<http://www.jpl.nasa.gov/news/news.php?feature=7533> (accessed 11.7.19)

⁴⁴ Zemp, D.C., Schleussner, C.-F., Barbosa, H.M.J., Hirota, M., Montade, V., Sampaio, G., Staal, A., Wang-Erlandsson, L., Rammig, A., 2017. Self-amplified Amazon forest loss due to vegetation-atmosphere feedbacks. *Nature Communications* 8, 14681.

⁴⁵ <https://www.nationalgeographic.com/environment/2018/11/how-cutting-the-amazon-forest-could-affect-weather/>; Coe, M.T., Brando, P.M., Deegan, L.A., Macedo, M.N., Neill, C., Silvério, D.V., 2017. The Forests of the Amazon and Cerrado Moderate Regional Climate and Are the Key to the Future. *Tropical Conservation Science* 10, 1940082917720671. <https://doi.org/10.1177/1940082917720671>

⁴⁶ Lovejoy, T.E., Nobre, C., 2018. Amazon Tipping Point. *Science Advances* 4, eaat2340.

<https://doi.org/10.1126/sciadv.aat2340>

⁴⁷ Esquivel-Muelbert, et al (2019). Compositional response of Amazon forests to climate change. *Global Change Biology* 25, 39–56. <https://doi.org/10.1111/gcb.14413>

השנים האחרונות, האטמוספירה מעל ליערות הגשם באמזונס התייבשה תוך הגדלת הדרישה למים, והשאירה מערכות אקולוגיות כשהן פגיעות לשריפות וליובש", בעיקר כתוצאה ממעשי בני האדם.⁴⁸

על פי מחקר שבוצע לאחרונה, לאובדן היערות באמזונס תהיינה השפעה שלילית חזקה על כמות המשקעים לא רק באגן עצמו אלא גם בבוליביה, בפרו ובאגן לה פלטה הסבטרופי המכסה את ברזיל, בוליביה, צפון ארגנטינה, פרגוואי ואורוגוואי.⁴⁹

ההערכה של חוקרים מסויימים היא שנקודת האל-חזור של האמזונס תחצה כאשר למעלה מ-20% משטחי יערות האמזונס יהרסו.⁵⁰ לא כל המדענים מסכימים עם הנתונים הללו,⁵¹ אך כפי שציין תומס א. לובג'וי, "אין טעם בגילוי מהי נקודת האל-חזור המדוייקת על ידי הגעה לנקודה זו".⁵²

במידה ותחצה נקודת האל-חזור ייעלמו חלק מהזנים המוכרים כיום, אשר רבים מהם קיימים אך ורק ביערות הגשם הצפופים. מקומות הגידול החדשים והמתפתחים יהוו בית למספר קטן יותר של זנים. שינויים דרמטיים דומים יקרו גם בנוגע לאקלים - הסוואנה ואזורי השיחים אוגרים פחות פחמן דו-חמצני מאשר יערות הגשם.⁵³ האיבוד של הפחמן הדו-חמצני מיערות הגשם של האמזונס, יחד עם היכולת העצומה לקלוט פחמן דו חמצני מהאטמוספירה, יהוו גורמים משמעותיים אשר יחריפו את משבר האקלים.

⁴⁸ JPL (2019) Human Activities Are Drying Out the Amazon: NASA Study, NASA/JPL. Nov 5 2019 <http://www.jpl.nasa.gov/news/news.php?feature=7533> (accessed 11.7.19)

⁴⁹ Zemp, D.C., Schleussner, C.-F., Barbosa, H.M.J., Rammig, A., 2017. Deforestation effects on Amazon forest resilience. Geophysical Research Letters 44, 6182–6190. <https://doi.org/10.1002/2017GL072955>

⁵⁰ Lovejoy, T.E., Nobre, C., 2018. Amazon Tipping Point. Science Advances 4, eaat2340. <https://doi.org/10.1126/sciadv.aat2340>

⁵¹ Amigo, I., 2020. When will the Amazon hit a tipping point? Nature 578, 505–507. <https://doi.org/10.1038/d41586-020-00508-4>

⁵² Lovejoy, T.E., Nobre, C., 2018. Amazon Tipping Point. Science Advances 4, eaat2340. <https://doi.org/10.1126/sciadv.aat2340>

⁵³ IPCC (2014) Climate Change 2014: Impacts, Adaptation, and Vulnerability. Part A: Global and Sectoral Aspects. Contribution of Working Group II to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Field, C.B., V.R. Barros, D.J. Dokken, K.J. Mach, M.D. Mastrandrea, T.E. Bilir, M. Chatterjee, K.L. Ebi, Y.O. Estrada, R.C. Genova, B. Girma, E.S. Kissel, A.N. Levy, S. MacCracken, P.R. Mastrandrea, and L.L. White (eds.)]. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, p276.

חלק שני: איך ענקית המזון JBS הורסת את האמזונס ושותפה להפרת זכויות אדם

חברת JBS: תעודת זהות

JBS היא חברה ברזילאית שנוסדה בשנת 1953 על ידי חוזה בטיסטה סוברינו⁵⁴ והיא נחשבת כיום ליצרנית מספר אחד בעולם של חלבון מן החי מבקר, מעופות ומעורות, ומספר שנים מחזיר ומכבש.⁵⁵ היא מגדלת בכל העולם כ-27 מיליון ראשי בקר, מתוכם כ-12 מיליון בברזיל. JBS אחראית ל-35% מייצוא הבקר מברזיל, וכשליש מהכמות הזו מגיעה מאזור האמזונס.⁵⁶ בכל ברזיל יש לחברה 36 בתי מטבחיים, 5 מתקנים להאכלה ו-20 מפעלים לעיבוד עורות. לפי מידע מסחרי, JBS אחראי לייצוא של מעל 670,000 טון בקר מברזיל ב-2019, מתוכם מעל 13,000 טון שהגיעו לישראל (כ-2%).

לאורך השנים חלק ניכר מהנכסים של החברה נרכשו בזכות מימון של בנק ברזילאי במימון המדינה *Brazilian National Bank for Economic and Social Development (BNDES)*,⁵⁷ החברה בשנת 2018 נאמדו ב-49.5 מיליארד דולר עם 7.11 מיליארד דולר של רווח נקי, מה שהופך אותה לחברת המזון השניה בגודלה בעולם אחרי נסטלה.⁵⁸ השווקים העיקריים בהם החברה מוכרת הם ארה"ב (51%), ברזיל (13%), אסיה (15%) ואירופה (6%).

החברה מעסיקה כ-242,105 עובדים ב-15 מדינות, ומשווקת סחורה לכ-270,000 עסקים ביותר מ-190 מדינות^{59 60 61}. למרות הנזקים הרבים לסביבה ולאקלים שגידול תעשייתי של בקר בהיקפים כאלו גורם, היקף הייצוא שלה מברזיל עלה ב-40% בין השנים 2017 ל-2019 והיא אחראית לכשליש מייצוא הבקר מברזיל ב-2019.⁶²

שמה של חברת JBS קשר לשורה ארוכה של פרשות שחיתות, הון שלטון, הפרת זכויות אדם והרס הסביבה באמזונס.

⁵⁴ Debtwire (2016), Tharawat Magazine (2019) ראשון

⁵⁵ JBS (2020) p16

⁵⁶ Trase platform 'Bulk downloads, Brazil – Beef (all years)'

⁵⁷ Between 2002 and 2013, BNDES released a total of R\$12.8 billion for companies controlled by J&F according to the NGO Contas Abertas. Source: Tognolli C (2019). See also Wasley A et al (2019b).

⁵⁸ JBS (2019) p3

⁵⁹ JBS (2020) pp13, 16

⁶⁰ National Provisioner (2019)

⁶¹ JBS (2020) p16

⁶² Panjiva database and ComexStat

שחיתות במימדים אדירים

קשרי הון שלטון ומתן שוחד הן אמצעים שכיחים עליהם JBS ביססה את צמיחתה באופן היסטורי.⁶³ כך למשל JBS הייתה התורמת העיקרית בשתי מערכות בחירות בברזיל של 2010 ו-2014.⁶⁴ להלן כמה דוגמאות מן השנים האחרונות:

- ב-2017 המשטרה הפדרלית חשפה שחיתות של חברת JBS בהיקף נרחב: לא פחות מ-1,900 פוליטיקאים ברזילאים היו מטרות (מתוכם גם נשיא ברזיל לשעבר, מישל טמר).⁶⁵ בעקבות החקירה, JBS שילמה קנס בגובה של 3.2 מיליארד דולר.⁶⁶
- בספטמבר 2017 האחים בטיסטה, בעלי השליטה בחברה ומייסדיה, נעצרו בחשד למעורבות בפרשת השוחד רחבת ההיקף.⁶⁷ הם שהו מספר חודשים בבית סוהר עד שהודו על חלקם במעשה ומאז נאסר עליהם לכהן במשרות ניהול בשורה של חברות ובין השאר ב-JBS.⁶⁸ ב-2020 בית המשפט העליון בברזיל איפשר להם לחזור לחלק מהפעילות שלהם על מנת למנוע פגיעה בייצור של החברות שבבעלותם אשר מהוות כרבע משוק המזון בברזיל.⁶⁹
- השחיתות של JBS חוצה גבולות ובראשית 2020 מנכ"ל "פילגרים פרייד", חברה אמריקנית בבעלות JBS, היה אחד מארבעת המנהלים בתעשיית העופות שהואשם במניפולציה במחירים בין השנים 2012 ל-2017.⁷⁰

מעורבות JBS בהרס יער האמזונס

פרשיות השחיתות הללו הן רק קצה קרחון של מערך ענף אשר מבצע שורה של פגיעות נגד הסביבה וזכויות האדם. לצורך הבנת המפגעים הסביבתיים שחברת JBS עושה נקדים ונאמר כי החברה מקפידה לרכוש ראשי בקר מחוות שאינן בבעלותה, מובילה אותם לבתי מטבחיים ומשם הבשר מיוצא. חברת JBS רוכשת בקר גם מחוות שמעורבות באופן ישיר בכריתת היער, כולל על אדמות מוגנות של ילידים. חלק מן הפשעים הסביבתיים הבולטים של חברת JBS שנחשפו בשנים האחרונות:

- ב-2017 המשרד להגנת הסביבה הברזילאי (IBAMA) סגר שני מפעלים של JBS וקנס את החברה ב-7.7 מיליון דולר בשל קניית בקר שגדל בשטח יער שנכרת ונשרף.⁷¹ המשרד גם האשים את JBS ברכישת בקר משטחי יער שנכרתו במשך שנים במדינת פארה.⁷²
- לפי IBAMA, חברת JBS קנתה 49,438 ראשי בקר שגדלו באזורים אסורים לגידול בין השנים 2013 ל-2016, כמחציתם באופן ישיר מחוות שהיו תחת צו סגירה בשל כריתה בלתי חוקית של

⁶³ Debtwire (2016)

⁶⁴ Debtwire (2016)

⁶⁵ BBC (2017), Wasley A et al (2019b)

⁶⁶ Brito R & Bautzer T (2017), Wasley A et al (2019b)

⁶⁷ BBC (2017)

⁶⁸ Henderson G (2020)

⁶⁹ Henderson G (2020)

⁷⁰ Durbin D-A (2020)

⁷¹ Locatelli P & Aranha A (2017)

⁷² Boadle A (2017)

יערות.⁷³ מחקר אחר של IBAMA הראה ש-84% מראשי הבקר של JBS שנחקרו על ידי IBAMA הגיעו מאזורים בהם התבצעה כריתת עצים בלתי חוקית.⁷⁴

- (3) ב-2019, בעיצומן של שריפות אדירות ממדים באמזונס, חקירה נוספת חשפה כי JBS הוסיפה לקנות בקר מחוות שהפרו את החוקים על כריתת עצים באמזונס.⁷⁵ כרבע מתוך מיליון התרעות על שריפות שהיו בתקופה הזו הגיעו מאזורים מהם בתי המטבחים של JBS קונים בקר.⁷⁶
- (4) בראשית 2020 חקירה של גרינפיס ברזיל יחד עם ארגון עיתונאים חשפה כי JBS קונים בקר שגדל באופן לא חוקי בפארק הלאומי ריקארדו פרנקו. מדובר באלפי טון של בקר שיוצאו ברחבי העולם.

הפרת זכויות אדם ועבדות

במהלך שנות פעילותה שמה של חברת JBS נכרך באופן הדוק ומשמעותי להפרות רבות של זכויות אדם. תאגיד הענק קונה בקר מחוות שתועדו כעוסקות בעבדות, עושות שימוש באלימות ונמצאות על אדמות שנגזלו מילידים. להלן כמה מקרים בולטים:

- (1) בשנת 2014 JBS נקנסה משום שהיא הכריחה את עובדיה לעבוד עד 20 שעות ביממה והגישה להם מזון לא ראוי לאכילה.⁷⁷
- (2) בשנת 2017 נודע כי JBS קנתה בקר מחווה במדינת פארה שהייתה תחת חקירה על כך שהיא מעסיקה את עובדיה בתנאי עבדות⁷⁸ ומכריחה אותם לחיות בתנאים לא אנושיים, ללא קורת גג, מים ראויים לשתייה או שירותים.⁷⁹
- (3) בדצמבר 2018 נרשם באתר המשרד להגנת הסביבה הברזילאי כי JBS קנתה בקר מארבע חוות שנמצאות בשמורה ג'סי פארנה ומארבע חוות אחרות שנמצאות באדמת הילידים קריפונה. בשני המקרים מדובר בגזילת אדמות הילידים.⁸⁰
- (4) עוד מתברר, הפעם מחקירת גרינפיס ברזיל, כי בדצמבר 2018 JBS קיבלה 18 פרות מהחווה פזנדה בלה ויסטה אשר ממוקמת בניגוד לחוק על אדמת הילידים איטונה-איטטה במדינת פארה. רישומים נוספים הראו שזו פרקטיקה שכיחה.⁸¹
- (5) קיימים עוד מקרים רבים בהם חברת JBS קנתה בקר מחוות שנמצאות בניגוד לחוק על אדמות של ילדים. מקרים דומים נחשפו במקומות אחרים, בין השאר מדינת רונדוניה.

⁷³ Phillips D (2020a)

⁷⁴ Ministério Público Federal (2018)

⁷⁵ Wasley A et al (2019c)

⁷⁶ Andreoni M & Hauser C (2019)

⁷⁷ Santini D & Wroblewski S (2014)

⁷⁸ Gross AS & Aranha A (2017)

⁷⁹ Wasley A et al (2019b)

⁸⁰ Wenzel F (2019a)

⁸¹ Greenpeace Brazil (2020b)

איך מטשטים ראיות?

בדומה לפרקטיקות של תאגידים אחרים שפוגעים בסביבה באופן שיטתי, גם לחברת JBS חשוב להיראות ירוקה ובעלת מדיניות מקיימת. בשל כך JBS טוענים שהם הפסיקו לקנות בקר מחוות שמעורבות בכריתת יערות או בעבדות.⁸² חברת JBS אף טוענת שהיא עוקבת באמצעות לווין אחרי אותן חברות כדי לוודא שהן אינן כורתות יערות.⁸³ עד סוף 2018 היא הפסיקה התקשרות עם 7,025 חוות מתוך כ-80,000 אשר במאגר שלה.⁸⁴

בפועל, JBS ממשיכים להיות מעורבים בהרס האמזונס, תוך דאגה לשמירה על "חזות מקיימת". החברה קונה מחברות שלא מעורבות באופן ישיר בהרס האמזונס אך לא מספקת מידע אודות הספקים של אותן חוות. בפועל, כ-95% מהחוות קונות בקר מחוות אחרות.⁸⁵ חברת JBS מודעת היטב לתהליך: משאיות של JBS עצמן תועדו מובילות בקר מחוות המעורבות בפשעים נגד הסביבה וזכויות האדם לחוות "נקיות".⁸⁶

הקשר הישראלי ל-JBS

ביחס לגודלה ישראל היא שחקן משמעותי בהרס יערות העד של דרום אמריקה והמצב רק הולך ומחמיר. לפי נתוני ה-OECD⁸⁷ ישראל היא מספר ארבע בצריכת בשר לנפש לשנת 2018 עם יותר מ-88 ק"ג לאדם לשנה; מספר ארבע בצריכת בקר לנפש עם 20.5 ק"ג לאדם לשנה; ומספר אחד בצריכת עופות לשנה עם 65 ק"ג לאדם לשנה. ברמת המדינה, מדובר בפליטות של קרוב לעשר מיליון טון שווי ערך פחמן דו-חמצני לאטמוספירה.⁸⁸

ב-2017, כ-5% מהבשר שהגיע לישראל מקורו מהאמזונס.⁸⁹ באמצעות ניתוח מגמות צריכת הבשר מדרום אמריקה בישראל, ניתן לשער כי במהלך עשור הצריכה הייתה אחראית לכריתה של לפחות 492 קילומטרים רבועים של יער בכל דרום אמריקה, השווים ל-70,286 מגרשי כדורגל, כלומר מעל 7,000 מגרשי כדורגל בשנה.⁹⁰ כך כל אחת ואחד מאתנו תורמים לכריתת היערות של דרום אמריקה כשאנחנו

⁸² JBS-Friboi, Bertin, Minerva & Marfrig (2009)

⁸³ The Economist (2020)

⁸⁴ DNV GL (2019) p3

⁸⁵ Email from Dr. Holly Gibbs, Associate Professor at University of Wisconsin-Madison, to Amnesty International, 29 June 2020. Copy on file with Amnesty International. Cited by Amnesty International (2020) p13.

⁸⁶ <https://web.archive.org/web/20200612184826/https://www.facebook.com/pages/Fazenda-Estrela-do-Aripuan%C3%A3-Airport/1726303227596309>

⁸⁷ <https://data.oecd.org/agroutput/meat-consumption.htm>

⁸⁸ פליטות גזי החממה מחושבות לפי "שווה ערך פחמן דו-חמצני" או באנגלית Co2 equivalent. לגזי חממה שונים פוטנציאל חימום אחר ובוטוחי זמן שונים. על מנת להבין את התמונה הכוללת בודקים את ההשפעה בדרך כלל על פני מאה שנה, של כמות גז החממה הנפלטת.

⁸⁹ להסברים מפורטים ראו: https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2018/02/ipcc_wg3_ar5_annex-ii.pdf לשנת 2015

https://trase.earth/flows?selectedNodesIds%5B%5D=13714&selectedNodesIds%5B%5D=113&expandedNodesIds%5B%5D=13714&selectedYears%5B%5D=2015&selectedYears%5B%5D=2015&selectedContextId=6&toolLayout=2&selectedMapContextualLayers=31&selectedColumnsIds=0_2&mapView=-12.42%2C-53.18%2C4

לשנת 2016

https://trase.earth/flows?selectedNodesIds%5B%5D=13714&selectedNodesIds%5B%5D=113&expandedNodesIds%5B%5D=13714&selectedYears%5B%5D=2016&selectedYears%5B%5D=2016&selectedContextId=6&toolLayout=2&selectedMapContextualLayers=31&selectedColumnsIds=0_2&mapView=-12.42%2C-53.18%2C4

לשנת 2017

https://trase.earth/flows?selectedNodesIds%5B%5D=13714&selectedNodesIds%5B%5D=113&expandedNodesIds%5B%5D=13714&selectedYears%5B%5D=2017&selectedYears%5B%5D=2017&selectedContextId=6&toolLayout=2&selectedMapContextualLayers=31&selectedColumnsIds=0_2&mapView=-12.42%2C-53.18%2C4

⁹⁰ שטח מגרש כדור רגל ממוצע 7,000 מטרים רבועים

אוכלים סטייק או המבורגר. בהתבסס על נתונים אלו ניתן להעריך כי כל קילוגרם של בשר בקר שאוכלים בישראל ושמקורו מדרום אמריקה גורם שם לכריתה של כמעט שני מטרים רבועים של יער. המשמעות היא כריתה של 31.55 מ"ר בשנה לאדם, בהתבסס על צריכה לנפש בשנת 2017.

בשנת 2019, ישראל ייבאה מעל 31,000 טון של מוצרי בקר מברזיל. כמות זה מהווה כ-1.5% מכלל ייצוא הבקר מברזיל, וכשליש מכמות זו מגיע מהאמזונס. חצי מכלל הבקר שהגיע מברזיל לישראל עובר דרך חברת JBS.

ישראל היא יעד הייצוא השלישי בגודלו של מדינת פארה, אחרי סין (1.439 מיליארד תושבים) ומצרים (102 מיליון תושבים). יתירה מזו, ישראל היא היעד המרכזי של ייצור בקר ממפעל של חברת JBS במראבה שרוכש בקר מחוות שכורתות את האמזונס על אדמות ילידים ושמעסיק עובדים בתנאי עבודות. הטבלה הבאה מסכמת מי היו הייבואנים העיקריים בישראל של בקר מחברת JBS בשנת 2019:

טונות	
4,572	Baladi Ltd. - בלדי
48	Intl Overseas Co., Ltd.
115	Israco International Food Brands Marketing Ltd. - ישראלקו
118	KHALID HAMADA (Gaza)
144	Rodina Ltd. - רודינה
46	Sharekat Al Taghtheyah
26	Sharekt Al Tal Alkhadar
2,649	Sharikat Alakkad Let Tejarat Al Ammeh
5,133	Shilo Trade Cold Storage - שילה
12,851	

החברות העיקריות שמייבאות בקר הן שילה, בלדי, שאריקט [שריקה/שריקת פירושו בערבית חברה/חברת, צריך לציין את השם המלא] ונטו מלינדה. יחד עם עוד ספקים חברות אלה ייבאו כ-13 אלף טון בקר מ-JBS בשנת 2019 (מקצתם לשטחי הרשות הפלסטינית)

דרישות

גרינפיס פועל בכל רחבי העולם כדי להגן על האמזונס. בברזיל, אנחנו מתעדים את ההרס וחושפים את קשרי ההון שלטון שעומדים מאחורי המעשים המתועבים נגד הטבע, העובדים והילידים. בכל רחבי העולם, סניפים של גרינפיס לוחצים על ממשלות ועל תאגידים כדי שיפסיקו לסחור עם חברות שמעורבות בהרס יער האמזונס ויערות בכלל. בארה"ב, באיחוד האירופאי, בעוד שורה של מדינות וגם בישראל, הלחץ נמשך וחייב לגבור על מנת למנוע מצב בו האמזונס יגיע לנקודת האל-חזור.

גרינפיס ישראל חשף לפני שנה איך רשת השיווק הגדולה בישראל שופרסל קונים בשר מחורבת יער הצ'אקו הארגנטינאי דרך החברה של אדוארדו אלשטיין, קרסוד. [להוסיף לינק לדוח שופרסל] הלחץ המשולב של גרינפיס ישראל וארגנטינה הוביל לבינתיים להפסקת כריתת יער הצ'אקו מצד קרסוד, נושא שאנו עוקבים אחריו באופן תדיר.

בהמשך, חשפנו גם איך אותה רשת שופרסל קונה בקר מחורבת יער האמזונס באמצעות ענקית הבשר מינרבה והייבואן נחמה לחוביץ. הפעם, אנו חושפים איך שורה של יבואנים קונים בשר שמביא להרס האמזונס, ומוכרות אותו לכלל רשתות השיווק. הדבר הזה מחייב אותנו להתחיל לפעול לשינוי הרגולציה בישראל.

מחובתו של משרד החקלאות לוודא שישראל מפסיקה להיות שותפה להרס יערות האמזונס, ובכלל להרס יערות. בעידן של משבר אקולוגי ואקלימי כה חמור ודאי שאנחנו צריכים לעבור לתזונה שמתבססת על הצומח, אך הצעד הראשון המתבקש הוא ניקוי שרשראות האספקה מכל בשר שקשור להרס יערות. זהו תפקידו של משרד החקלאות לדרוש מכל יבואן להמציא את האישורים המעידים באופן וודאי כי הבקר לא גדל על חורבות יער, בין אם האמזונס או הצ'אקו הארגנטינאי.

על כן, אנו דורשים משר החקלאות אלון שוסטר לאסור על יבוא בשר שאחראי לכריתת יערות ולהקים מנגנון של פיקוח הדוק על שרשראות אספקה.

אנו גם פונים לאותם יבואנים ישראלים בדרישה להפסיק לאלתר לרכוש בקר מחברת JBS, לא לרכוש משום חברה שקשורה להרס יערות ולעודד מעבר למזון מן הצומח.

